

Pohjois-Karjalan luonnonsuojelupiiri ry.
Kauppakatu 44
80100 Joensuu
Asiamies Harri Hölttä
Lammaskallionkuja 7
80140 Joensuu
holtta@sll.fi

Korkein hallinto-oikeus
PL 180
00131 Helsinki

Asia: Valitus Vaasan hallinto-oikeuden päätöksestä Valtimon Kuohusuon ympäristöluvasta.
Antopäivä: 18.6.2014
Päätösnumero: 14/0208/2
Diaarinumerot: 00793/13/5115 ja 00794/13/5115

Valitus ja vaatimukset

Valitamme päätöksestä siltä osin, että hankkeen vesistövaikutuksia ei ole selvitetty ympäristönsuojelulain edellyttämällä tarkkuudella. Vaadimme että hankkeen vesistövaikutukset arvioidaan uudestaan.

Yleistä

Valtimon kunnan pohjoisosassa sijaitsevan Kuohusuon turvetuotantoalueen päästöt on suunniteltu johdettavaksi hankealueen länsipuolella virtaavaan Verkkojokeen. Verkkojoki on turvetuotantoalueen kuivatusvesien johtamisreitintä ylin osa. Verkkojoella on luontaisesti lisääntyvä taimenkanta ja alueella on toteutettu taimenkantaa elvyttäviä kalataloudellisia kunnostustoimia, joihin on käytetty myös julkista rahoitusta. Murtovaaran vanhojen metsien Natura-alue rajautuu suunniteltuun turpeenottoalueeseen.

Pääperustelut

Vapon arviot Kuohusuon turpeenotosta aiheutuvista vesistö päästöistä perustuvat lupahakemuksen mukaan Vapon Pohjois-Suomen turvesoiden kuormitustarkkailuraportteihin ajanjaksolta 2003-2008. Mielestämme muualla mitatut keskimääräiset, monella tapaa puutteelliset arviot hankkeen vesistövaikutuksista eivät tarjoa riittävän tarkkaa ja luotettavaa pohjaa päätöksenteolle. Kuormitustarkkailu ei kyseisellä ajanjaksolla ole ollut yhtenäistä eikä se ole kattanut kaikkia soilta valuvia päästöjä muun muassa puutteellisten tarkkailukausien vuoksi.

Vaikka Vapon turvesoiden kuormitustarkkailun pääperiaatteet ovatkin pysyneet samoina, vain osa tarkkailukohteista on ollut aiemmin ympärivuotisessa tarkkailussa. Edellä mainitun tarkkailuajanjakson (2003-2008) alussa ympärivuotisessa tarkkailussa oli vain osa kohteista, mikä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi kevättulvien vaikutuksia ei tarkkailuissa ole kyetty havaitsemaan. Esimerkiksi toukokuun puolivälistä syyskuun loppuun kestävä tarkkailuajanjakso on aiemmin ollut näissä tarkkailuissa varsin yleinen, vaikka esim. vuosien 2006 ja 2007 raporteista ilmenee, että kevättulvat voivat alkaa jo maaliskuun huhtikuussa ja tulvia voi esiintyä myös lämpiminä talvina.

Toimitamme tarkemman analyysin Vapon kuormitustarkkailumenetelmien puutteista myöhemmin Korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Muita perusteluja

Vaasan hallinto-oikeuden päätökseen eriävän mielipiteen jättänyt luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Jan Eklund toteaa hankkeen vesistövaikutuksista seuraavaa:

“ Suunnitellun tuotantoalueen kuivatusvesiä on tarkoitus käsitellä pintavalutuskentällä ja johtaa Verkkojokeen. Hakijan arvioima vesistökuormitus on kunnostusvaiheessa 12-18 kg fosforia ja 518-748 kg typpeä/v, tuotantoaikana 5,5 kg fosforia ja 204 kg typpeä. Kuormitus on arvioitu Pohjois-Suomen vastaavien soiden ominaiskuormituslukujen perusteella. Totean, että kuormitusarviossa luonnontilaisen suon taustakuormitus on arvioitu korkeaksi ja että arvion perustana oleva tarkkailutieto on puutteellista hetkellisten ylivalumien aiheuttamien kuormitushuippujen osalta ja myös koko tuotantokauden ulkopuolisen ajan kuormituksen osalta. Suurella todennäköisyydellä hakijan arvio aiheutuvasta vesistökuormituksesta on tämän takia liian alhainen (alleviivaus valittajan).”

Eklund toteaa edelleen, että “Verkkojoki on lievästi rehevä, ruskeavetinen, hapan suomaiden joki. Jokea on kunnostettu ja siihen on kotiutettu taimen, joka menestyy joessa. Verkkojoella on merkitystä virkistyskalastuskohteena. Turvetuotantoalueelta tuleva lisäkuormitus heikentäisi joen vedenlaatua nykyisestä ja vähentäisi Verkkojoen kalataloudellista arvoa.” Hän toteaa myös, että “Hankkeesta aiheutuisi vesistön pilaantumista ja todennäköisesti Verkkojoen varressa olevan Natura-alueen suojeluarvon heikkenemistä.”

Verkkojokea ja sen alapuolista Nuolijärveä ei ole voitu Vuoksen vesienhoitosuunnitelman valmistelun yhteydessä luokitella vedenlaatuaineiston ja biologisen aineiston vähyyden vuoksi. Jotta Kuohusuon päästöjä voitaisiin arvioida vesien hyvän tilan tavoitteen saavuttamista vasten, tulisi tällainen perustieto olla käytettävissä.

Viittaamme myös Korkeimman hallinto-oikeuden 16.4.2014 antamaan päätökseen Keuruun ja Multian kunnissa sijaitsevan Olkitaipaleensuon turpeenoton ympäristölupavalituksista (taltionro 1322/2014). Kuohusuon suhteen samankaltaisessa tapauksessa KHO on lupamääräyksissä velvoittanut toiminnanharjoittajan esittämään toimivaltaisen ELY-keskuksen hyväksyttäväksi suunnitelman, jonka perusteella mitataan vedenlaatua luotettavasti kuormituksen selvittämiseksi ylivirtaamatilanteissa. Täydennetty tarkkailuohjelma, johon sisältyy muun ohella edellä mainittu suunnitelma, on esitettävä ELY-keskukselle ennen kuntoonpanotöiden aloittamista.

Joensuussa 18.7.2014

Harri Hölttä

Selvitys asiamiehen toimivallasta: Hölttä on valtuutettu Pohjois-Karjalan luonnonsuojelupiirin hallituksen kokouksessa 4.3.2013 hoitamaan Kuohusuon valitusasioita.